

KETEBE

	ISBN: 978-625-7587-75-4 © 2018 Ketebe Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.	
1. BASKI Eylül 2021, İstanbul ooo BASKI VE CİLT Matsis Matbaa Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti Sertifika No: 40421 Tevfik Bey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No: 51 Sefaköy Küçükçekmece / İstanbul Tel: 212 624 21 11	KETEBE YAYINLARI: 525 EXLIBRIS - 13	
	YAYIN YÖNETMENİ Furkan Çalışkan	DİZİ EDITÖRÜ Aykut Ertuğrul
	YAYIMA HAZIRLAYAN Hüseyin Ahmet Çelik Gülşen Funda	DÜZELTİ Ayşe Nur Rana
	KAPAK Harun Tan	MİZANPAJ Nilgün Sönmez
	KETEBE YAYINLARI SERTİFİKA NO. 49619 Maltepe Mahallesi Fetih Caddesi No: 6 Dk: 7 Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212 612 29 30 Faks: 212 612 29 30 ketebe@ketebe.com	
© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir. İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.		

Genç Kızlar İçin Altı Derste Tabîî Yazmak Sanatı & Edebiyat Yazıları

Ömer Seyfettin

Osmanlıca Aslından Günümüz Türkçesine Aktaran
Kadir Daniş
Regaib Albayrak
Veysel Altuntaş

KETEBE

Ömer Seyfettin

1884'te Gönen'de dünyaya gelen Ömer Seyfettin'in babası Ömer Şevki Bey bir asker, annesi Fatma Hanım ise bir asker kızıdır. Gönen'de başladığı eğitimine İstanbul'da devam etti. 1900 yılında Edirne Askeri İdadisi'nden mezun oldu. İki yılı, Balkanlar'daki Velmefçe, Pırlepe, Osenova, Pırbeliçe, Serez, İştıp, Babina, Demirhisar gibi sınır kasaba ve köylerinde çetelerle mücadeleyle geçti. Bu yerleşim yerlerinde yaşadığı tecrübeler öykülerine de sirayet etti. 31 Mart Vak'ası'nı bastırmak için İstanbul'a gelen Hareket Ordusu'nda yer aldı. Tazminatını alarak askerlikten ayrıldı da Balkan Savaşı'nın başlaması üzerine orduya çağırıldı. Atina yakınlarında Yunan ordusuna esir düştü. Okumayı ve yazmayı bırakmadığı on aylık esaretin ardından 17 Aralık 1913'te İstanbul'a döndüğünde annesi vefat etmiş, babası İstanbul'u terk etmişti. Siyasî faaliyetlere karıştığı gerekçesiyle askerlikten ihraç edildiği 1914 yılında Kabataş Sultânisi'nde edebiyat öğretmenliğine başladı ve bu görevi ömrünün sonuna kadar sürdürdü. 1915'te Besim Edhem Bey'in kızı Câlibe Hanım'la evlendi, Güner adında bir kızı oldu. Fakat evliliği üç yıl sürdü. Sağlığı da bozulmaya başlamıştı. 23 Şubat 1920'de hastalığı ağırlaştı, 4 Mart 1920'de Haydarpaşa Tıp Fakültesi Hastahanesi'ne kaldırıldı, 6 Mart 1920 tarihinde hayata veda etti. Cenazesi Kadıköy Kuşdili Mahmut Baba Mezarlığı'na defnedildiyse de yol çalışmaları nedeniyle mezarı 1939'da Zincirlikuyu Asrı Mezarlığı'na taşındı.

Edebiyat sahasına şiirle giren Ömer Seyfettin, hikayeciliğiyle temayüz etti. Yüz elliden fazla hikâyeye imza attı. Ziya Gökalp'ın fikirlerinden etkilendi. İttihat ve Terakki ile yakınlık kurdu. *Genç Kalemler* dergisinde isimsiz kaleme aldığı "Yeni Lisan" makalesi, bir hareketin doğmasına sebep oldu. Millî edebiyatın yaşayan Türkçe ile meydana geleceği tezini savundu. Dönemin önemli dergi ve gazetelerinde yüzden fazla yazı yayımladı, fikirlerini sert bir dille ele aldığı oldu, zaman zaman tenkide uğradı. Çeşitli sebeplerle birçok mahlas, rumuz kullandı. Batı edebiyatıyla kurulan temasın "mecburiyetten" kaynaklandığını ileri sürdü ve Antoine Albalat, François Coppee, Edmondo Amicis, Guy de Maupassant gibi yazarlardan çeviriler yaptı. Klasik muharrirlerin başına koyduğu Homeros'tan *İlyada*'yı Türkçeye kazandırdı.

Hayattayken *Ashab-ı Kehfimiz*, *Harem*, *Efruz Bey* gibi kitapları yayımlandı, *Mahcupluk İmtihanı* adlı bir perdelik oyunu sahnelendi. Hikâyeleri ölümünden sonra dostu Ali Canip Yöntem tarafından bir araya getirildi.

İçindekiler

Sunuş / 7

Genç Kızlarımız İçin Tabî Yazmak Sanatı

Birinci Ders: Doğru Yazmak / 14

İkinci Ders: Yazmaya Heves Etmeden Okumak / 30

Üçüncü Ders: Eski Üslup İtikadı / 40

Dördüncü Ders: Manasızlıktan Sakınmak / 56

Beşinci Ders: Tabî Aletler / 62

Edebî Cereyanlar / 74

Yalpa Vuranlar / 79

Yalpa Vuranlar 2 / 82

Acem Aruzu / 85

Edebî Musahabe / 89

Tarzların Teakubu / 89

Vezinlerde El-Kimya / 92

Şiir, Başka... / 95

Soldan Geri... / 99

Tahmiŝçilik /	103
Saęlam Zemin /	107
Millî Ŗiirler /	115
Bugünkü Ŗairlerimiz /	123
“Beni Terk Et” Ŗiirine Dair /	130
Yeni Lisan ve Hüseyin Cahit /	139
Ali Canip Bey ve Sanatı /	148
Birinci Kitap Múnasebetiyle /	170
Ŗairlerin “Kitab”ı Múnasebetiyle /	174
Baha Tevfik /	181
Edebiyatta Enmuzeęler: <i>Hamlet</i> /	182
Edebiyatta Enmuzeęler: <i>Don KiŖot</i> /	194
Sanatı İdrak /	204
Tenkidin Faydası /	209
Ŗiir ve Edebiyatta İstidat /	214
İlham Bahanesi /	219
Edebiyatta Arz ve Talep /	224
Edebiyatın Mucizesi /	230
Okumak /	234
Yazmak Tavsiyeler /	241
Mekteplerde Edebiyat /	249
Türkiye Haricindeki Türk Edebiyatı /	253
Sa'y ve Saadet /	257

Sunuş

Goethe, 1827’de Weimar’da asistanı Eckermann’a dünya edebiyatının (Weltliteratur) doğuşunu müjdeleyen, Marx ve Engels 1847’de yayımladıkları manifestoyla millî edebiyat mefhumunu “dar kafalılık” olarak ilan ediyorlardı. Manifestoya göre farklı farklı milletlerin entelektüel ürünleri ortak mülktü ve yerel edebiyatlar bir araya gelerek bir dünya edebiyatı oluşturuyordu. Sanayi inkılabıyla gelinen noktada ekonomik koşullar *küreselleşmeyi*, Fransız ihtilalinin yol açtığı siyasi atmosfer *ulusallığı* dayatıyordu. İmparatorluklar yıkılırken geriye kalan kültürel enkaz, fikir ve sanat adamlarını radikal kararlar almaya sevk ediyordu. Yirminci yüzyıla geldiğindeyse Türk edebiyatı için çetin tartışmaların fitili ateşleniyordu. Ömer Seyfettin’in deyimiyle “ümme devri” sona eriyor, dün Şark’a yönelen ediplerimiz Garp’a, bilhassa Fransız edebiyatına yöneliyordu.

Genç Kalemler dergisinin 11 Nisan 1911 tarihli nüshasında (?) imzasıyla çıkan “Yeni Lisan” makalesi, bir anlayışın hatta bir hareketin fikriyatını belirler. Ömer Seyfettin “Osmanlı Lisanı”nı reddediyor, “İskolastik” kabul ettiği Divan edebiyatı geleneğini sürdürenleri “kurun-ı vusta”da yaşamakla itham ediyor, Edebiyat-ı Cedide’nin şairlerini “sunî bir lisan” kullanmakla suçluyordu. “Edebiyat, halkın söylediği lisana tabidir. Onun dilinde ıslahat ve tezyinat yapabilir fakat onun haricine çıkamaz.” diyordu. Ömer Seyfettin, konuşma dili ile yazı dilini birleştirmek istiyordu çünkü halktan uzaklaşan söz ve söyleyiş, doğallığını kaybederdi. Divan edebiyatını artık kapanması icap eden bir devir olarak görüyor; naat, kaside, murabba gibi türlerin yerine soneleri yerleştiren ama Divan edebiyatının dil mirasına sahip çıkan Servet-i Fünûn mensuplarını tatsız, manasız, mesruk bir salon edebiyatı vücuda getirdikleri için eleştiriyordu. Eski bir lisan yüzünden millî edebiyatın inşa edilemediğini, yeni bir intibah devresine giren Türklerin tabîi bir lisana ihtiyaç duyduğunu söylüyordu. Reçete hazır-
dı: Arapça, Acemce terkip ve cem kaidelerini terk etmek, halk tarafından benimsenmemiş Arapça ve Acemce kelimelerden uzak durmak ve İstanbul şivesini nazımda ve nesirde hâkim kılmak.

Acem aruzuna şiddetle karşı çıkıyordu. Hece veznini iptidai bulsa da istikbalinin açık olduğuna kâniydi. Şair zekasının hece üzerinde yeterince dolaşmamış olmasından elem duyuyordu. Çağrısı bugün bile karşılık bulabilmiş değil: “Hece vezni daha bir çocuktur. Onu büyütecek zekâ ve dehâ lazımdır.”

Biz, bu kitapta Ömer Seyfettin'in "Yeni Lisan" makalelerini ve dönemin siyasi meselelerini ele aldığı fıkralarını hariçte tuttuk. Böylece edebiyat ağırlıklı yazılarından bir seçki çıktı ortaya. "Genç Kızlar İçin Altı Derste Tabii Yazmak Sanatı"nı, dileyen *yazarlık atölyesi* dileyen *uzaktan eğitim* bağlamında değerlendirebilir. Altı ders olarak düşünülse de tamamlanamayan bu yazı dizisi, Ömer Seyfettin'in edebiyata bakışının usaresi gibidir. Edebiyatın günlük hayatla ve insan doğasıyla münasebetini gözler önüne seren, sanatın ve eleştirinin mahiyetini ele veren edebî musahabelerini "Edebiyat Yazıları" başlığı altında topladık. Bu yazılarda, modern Türk hikâyesinin kilometre taşlarından biri sayılan Ömer Seyfettin'in teorisyen, münekkit ve dolaylı da olsa mütercim kimliğiyle de karşılaşırız.

Ömer Seyfettin külliyyatına yönelik her gayret, Hülya Argunşah ve Nazım Hikmet Polat'ın emekleriyle karşılaşır; kendilerine teşekkürü borç biliriz. Metinlerin tespitinden yayımlanmasına kadar bütün merhalelerde yardımlarını esirgemeyen Merve Bağcivan ve Zeliha Kaya'ya da hassaten teşekkürler.

Hüseyin Ahmet Çelik